

Sprogpolitik – undervisningssprog på danske uddannelser?

- Politikpapir godkendt august 2003

I DSF imødekommer vi et højere niveau af internationalisering af de danske uddannelser, også når det gælder muligheden for udveksling af studerende.

Når udenlandske studerende tilbringer en del af deres studietid på danske universiteter, sker der en opkvalificering af både danske og udenlandske studerende og de danske uddannelser generelt. Samtidig bidrager internationaliseringen af danske uddannelser til, at de danske studerende får større mulighed for at tilegne sig fagsproget på andre sprog end dansk. I relation til både danske og udenlandske studerende i Danmark er undervisningssproget på danske uddannelser derfor et emne, der fortjener stor opmærksomhed.

Mange steder arbejdes der på at omlægge uddannelseselementer til engelsk. Dette er gode initiativer for så vidt, at de tager udgangspunkt i faglig begrundelse og understøttes af tilstrækkelige redskaber, og ikke alene skyldes ønsket om et internationalt ”brand”.

Begrebsafklaring:

Når der hér tales om redskabsfag, tænkes der primært på engelskkurser. Disse skal dog opfattes bredt, da der både tænkes på engelskkundskaber generelt hos både studerende og undervisere og på det mere specifikke fagsprog.

Vi fokuserer hér på engelsk som det udenlandske alternativ til dansk undervisningssprog, da det typisk vil være tilfældet på de almindelige danske uddannelsesudbud. Flere steder i landet tilbydes der internationale alternativer til de eksisterende danske uddannelser – uddannelser med flere forskellige undervisningssprog, sprogkrav til de uddannelsessøgende og med et entydigt internationalt sigte. Det er ikke disse internationale uddannelser, vi sætter fokus på hér.

Den faglige begrundelse:

DSF mener ikke, det er en god idé, hvis man generelt på universiteterne tager en beslutning om at udbyde alle kurser eller uddannelsesforløb på engelsk. Beslutningen om at udbyde et fag eller et forløb på engelsk bør bygge på en faglig vurdering. Den faglige vurdering kan eksempelvis være, at faget primært retter sig mod et internationalt arbejdsmarked, at der ønskes en høj grad af deltagelse af udenlandske studerende, at underviserne har en international baggrund, at undervisningsmaterialet er på engelsk el.lign. Denne vurdering skal foretages i forhold til hvert delelement i uddannelsen.

Det kan modsat være problematisk, hvis et forløb foregår på engelsk, men den bedste underviser eksempelvis er norsk eller det bedste undervisningsmateriale er fransk og dermed skal oversættes til engelsk i stedet for til dansk, medmindre dette skyldes en vægtig faglig begrundelse.

Særligt for så vidt angår de specifikt professionsrettede uddannelser skal arbejdsmarkedets behov selvfølgelig i høj grad indgå i den faglige vurdering. Undervisningssproget på et uddannelsesforløb skal være hensigtsmæssigt i forhold til det fagsprog, det forventes de uddannede senere hen benytter.

Beslutter man at udbyde et fag på engelsk med den faglige begrundelse, at det er vigtigt med en stor deltagelse af udenlandske studerende, er det selvfølgelig nødvendigt, at undervisningsmaterialet også er tilgængeligt på engelsk.

Redskabsfag:

Udbydes fag eller undervisningsforløb kun på engelsk, skal der være et udbud af kurser/redskabsfag, hvor den studerende kan blive tilstrækkeligt rustet til at følge det engelske forløb. Redskabsfaget skal både give de studerende kendskab til de relevante engelske fagtermer, men skal også ruste den studerende generelt til at følge faget på engelsk på et niveau, hvor der ikke går på kompromis med det faglige niveau. Det skal tidsmæssigt være muligt for de studerende at følge redskabsfaget samtidigt med den øvrige uddannelse uden en unødigt studietidsforlængelse.

Undervisernes kompetencer:

Besluttes det, at et fag eller undervisningsforløb skal udbydes på engelsk, er det altafgørende, at undervisernes engelskkundskaber er tilstrækkelige, så det ikke får konsekvenser for det faglige niveau i undervisningsforløbet.

Undervisere, der skal undervise på engelsk, men ikke har tilstrækkelige engelskkundskaber, skal følge kurser, der ruster dem til undervisningen, både for så vidt angår sproget generelt og de faglige termer på det enkelte fag.

Besluttes det, at et undervisningsforløb skal udbydes på engelsk, må det ikke kompromittere med undervisningskvaliteten, hvilket derfor skal være et væsentligt punkt i den faglige vurdering.

Vægtningen mellem danske og engelske uddannelsesudbud:

Det skal være op til de enkelte uddannelsesinstitutioner at bedømme vægtningen mellem danske og engelske fagudbud. Denne vægtning skal ske på det faglige niveau.

Det skal altså hverken fra politisk side eller fra universitetets øverste ledelse besluttes, hvor mange kurser der skal eller ikke skal udbydes på et andet sprog end dansk, men der bør fra begge sider stilles krav om en faglig begrundelse.